

Oponentský posudek diplomové práce

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy

Katedra francouzského jazyka a literatury

Autor diplomové práce: Bc. Kristýna Komárková

Název diplomové práce: Práce s chybou ve výuce francouzštiny se zaměřením na mluvený projev

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tomáš Klinka, PhD.

Oponentka diplomové práce: PhDr. Sylva Nováková, PhD.

Diplomantka se, podle vlastních slov, zaměřila na problematiku „práce s chybou“, protože má dojem, že tomuto tématu není v odborné literatuře věnována dostatečná pozornost (s. 8).

Struktura práce je tvořena pomyslnou částí teoretickou a praktickou (formálně tak části pojmenovány nejsou). První z nich vcelku logicky nejdříve pojednává související didaktickou terminologii, poté se autorka zabývá klasifikací jazykových chyb a příčinami jejich vzniku. Následuje podtéma vlastní práce s chybou v jazykovém vyučování.

Je jistě třeba ocenit, že autorka vnímá, do jak širokého kontextu je daná problematika zasazena; je však na škodu věci, že vědoměji necílila vybranou řečovou dovednost a nešla do větší hloubky v tom, co s ní úzce souvisí. Jde zejména o průniky s lingvistickými obsahy. Charakteristice mluveného jazyka je věnováno jen málo pozornosti, v práci se neobjeví tak zásadní pojmy z oblasti mluveného jazyka jako *ortoepie*, *ortofonie*, *výslovnostní styly*, atp. Zcela zde chybí aspoň minimální konfrontace s popisy a doporučeními SERRJ, což bychom očekávali alespoň v jednom místě práce.

Bez kritických poznámek nelze ponechat ani pohled didaktický: zásadním pojmům v souvislosti s chybou, tj. *interlingvě* (mezijazyku) a *interferenci* (negativnímu transferu) je v práci věnováno pohříchu málo prostoru (*mezijazyk* - 3 řádky na s. 16; *interference* 1 příklad na s. 20). Naopak, nadbytečně jsou nám předkládány (většinou zastaralé) typologie - pozor, typologie chyb na s. 15 a 16 si odporují. Práce tak trpí disproporcí: 25 stran terminologie a příčin chyb oproti 15 stranám textu přímo souvisejícímu s mluvením, přičemž hlavní téma, tj. ústní projev, zaujímá skromný prostor dvou odstavců (s. 32) zařazených do podkapitoly 6. 2.

Ve druhé části jsme nejdříve v případové studii seznámeni s popisem dvou hodin náslechu u jedné vyučující na základní škole, posléze s výsledky dotazníkového šetření mezi učiteli a žáky.

Náslech byl nepochybně zajímavou zkušeností, nicméně v daném rozsahu a formě je spíš popisem a aplikací pojmenování z části teoretické. Očekávali bychom alespoň rozřídění zaznamenaných postřehů podle vlastní typologie žákovských chyb odpovídající poznatkům z teoretické části.

Dotazníky jsou vytvořeny s rozmyslem, zjišťují však rovněž irelevantní údaje, konkrétně chyby v psaném projevu; naopak, otázka monologického projevu je bez vysvětlení zcela opominuta, stejně jako zkoumání obtížnosti procesu osvojování souvisejících jazykových prostředků.

Odpovědi jsou zpracovány do přehledných grafů, komentáře jsou již přehlednější méně - zadanou otázku je v textu třeba hledat.

Vyjádřování autorky je na odpovídající úrovni po stránce stylistické i odborné. Překvapují nás překlady používané terminologie do angličtiny (?).

Autorka bohužel nevyužívá vnitřní odkazy, mnohde chybí pomyslný úvod a závěr kapitol, postrádáme propojení mezi jednotlivými částmi (teorie, observace, dotazníkové šetření). I proto nepůsobí celek kompaktním dojmem. V oddílu *Přílohy* nalezneme dotazníky pro učitele a žáky. Bude třeba doplnit *Résumé* ve francouzštině.

Rozsah použitých pramenů je vzhledem ke stále aktuálnímu tématu „chyby“ ve vyučovacím procesu i uvedené motivaci pro výběr tématu překvapivě malý: autorka nás odkazuje na jediný francouzský zdroj; chybí zde novější původní studie z dané oblasti, stejně jako důležitý zdroj informací a doporučení SERRJ. V práci jsou citovány zejména tituly staršího data, které samozřejmě, přes nesporné kvality, nemohou reflektovat poznatky poslední doby. Přehled zdrojů navíc neobsahuje primární zdroje zmiňované v textu prostřednictvím sekundárních zdrojů.

Odkazy na použité zdroje jsou uváděny nejednotně, někde se nachází pod čarou, jindy v textu, často chybí odkazy na konkrétní stránky zdrojů. Poznámkový aparát autorka nevyužívá.

Přes uvedené četné výhrady lze konstatovat, že diplomantka disponuje schopností analýzy i syntézy v rámci problematiky „chyby“. Z práce je cítit i značné osobní zaujetí pro věc.

Posuzovaná diplomová práce odpovídá požadavkům na daný typ výstupu. K obhajobě ji proto **doporučuji**.

Otázky k obhajobě a další vyjádření, připomínky, náměty pro obhajobu práce:
Souhlasíte s tím, že správnost cizojazyčného projevu mohou objektivně posoudit pouze rodilí mluvčí? (viz s. 11)

Datum: 23. 5. 2019

Podpis: PhDr. Sylva Nováková, PhD.